

Stockholms distrikt
Bo Törnquist
Hantverkarvägen 23 C, 136 44 Haninge
bo.tornquist@skogsstyrelsen.se
Tfn. + mobil 08-556 878 93
Fax 08-777 44 34

Skötselplan för Guldboda tomtägare och fiskevårdsförenings mark på fastigheten Guldboda 2:1 i Haninge kommun.

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag att göra en skötsel- och grönområdesplan på föreningens samfällda marker.

Fältarbetet gjordes den 26 februari 2009 och marken var fortfarande snötäckt. Skötselförslagen är grundade på beståndens befintliga naturvärden och tanken är att sköta skogen så att dessa värden kan behållas och förstärkas. I förslagen är även hänsyn tagen till en trevlig och estetisk landskapsbild. Ofta kolliderar olika intressen om hur ett område skall skötas. Det som är bäst för djur och växter kanske inte alltid rimmar så väl med hur många människor vill att det skall se ut. Vi tycker ofta att det ser skräpigt ut när det finns döda träd i form av torrträd och lågor (omkullfallna träd) i markerna. Bristen på död ved är i dagens rationella skogsbruk en bristvara som gör att många mossor, lavar, vedsvampar och insekter är utrotningshotade.

Skogsmarken är indelad i olika avdelningar som är numrerade och markerade på bifogad karta. I samband med fältbesöket observerades fyra områden med speciellt höga naturvärden som Skogsstyrelsen nu registrerat som Naturvärdesobjekt enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopskriterier. Dessa objekt är beskrivna i bifogade handlingar. Med tanke på olämplig årstid för bedömning och observation av intressanta arter är det möjligt att statusen på registrerade naturvärdesobjekt bör höjas till nyckelbiotopsklass. Nedan följer beskrivna avdelningar med föreslagna åtgärder.

Avd.1

Bergholmen är sedan tidigare registrerad som naturvärdesobjekt (obj.nr 9I 7f 01). Området är bergbundet och domineras av gammal senvuxen tall med delvis inslag av gammal delvis rötskadad gran. Naturvärdena bevaras bäst genom att området i störta utsträckning lämnas utan skogliga åtgärder. Stigen längs östra stranden skall givetvis hållas framkomlig. Om träd faller över stigen är det positivt om de kapas och lämnas kvar som naturligt tillskott av död ved. En naturvårdande åtgärd kan vara att frihugga enstaka trängda gamla tallar från konkurrerande träd. I övrigt inga behov av åtgärder.

Skötselplan Guldboda Muskö (2).doc

Avd.2

Äldre björk- och aldominerad sumpskog med inslag av yngre granunderväxt. Se vidare beskrivning i bifogad information om naturvärdesobjekt (9I 8f 28). I angränsande kantzon finns enstaka inslag av gammal gran enstaka lövträd som apel, fågelbär, säl, rönn och hassel. Målet bör vara att skapa kontinuitet av gammal lövträdsdominerad sumpskogsmiljö med inslag av död ved. Spara enstaka inslag av gammal gran, i övrigt bör konkurrerande gran successivt avverkas när de växer upp och hindrar lövträden. I den fuktiga delen bör ingen gallring av lövträden ske. För att öka det naturliga tillskottet av död ved är det positivt att trädsiktet får självgallras genom naturlig trängselverkan. Rensning av befintligt dike bör inte göras. Det skulle till stor del spolia området naturkvaliteter.

Avd.3

Gammal senvuxen talldominerad skog i anslutning till bergbunden mark som i norr gränsar mot Uddsjöns södra strand. Delvis inslag av gammal gran och enstaka björk. Frekvensen död ved är sparsam. Enstaka torrträd och lågor av tall och gran. Observerade arter är talticka och gammelgranslav. Målet bör vara att behålla kontinuiteten av gammal tall med delvis inslag av gran och enstaka lövträd. Inga stora behov av skogliga åtgärder. En lämplig åtgärd kan vara att successivt frihugga enstaka trängda tallar för att gynna dimensions- och kronutveckling. Spara delvis inslag av olikåldrig gran och lövträd.

Avd.4

Gammal talldominerad skog med enstaka inslag av ek gammal björk och gran. Delvis inslag ung självföryngrad tall. Området gränsar mot Uddsjöns sydöstra strand. Frekvensen död ved är sparsam. Observerad art är enstaka gammalgranslav. Inga stora åtgärdsbehov. En naturvårdande åtgärd kan vara att successivt frihugga enstaka trängda tallar och enstaka björk och ek. Spara enstaka gammal gran. Om så önskas kan man tänka sig att avverka en del träd mot stranden för att öka utsikten mot sjön.

Avd.5

Sumpskogsområde som Skogsstyrelsen bedömt som naturvärdesobjekt (obj.nr 9I 8f 27). Se bifogad objektbeskrivning. Området är beläget öster om Uddsjön och har en tämligen orörd karaktär. Trädsiktet består av gammal al- och björkdominerad skog med inslag av gammal gran, tall och enstaka ask. I kantzonen finns enstaka inslag av gammal hassel. Naturvärdena är främst knutna till gammal skog med ganska orörd karaktär, fuktig stabil sumpskogsmiljö, lövträd med väl utvecklade rotsocklar, död ved. Målet bör vara att behålla den orörda karaktären och skapa kontinuitet av gammal lövträdsdominerad skog och död ved. En naturvårdande åtgärd kan vara att gynna enstaka trängda lövträd genom att ringbarka enstaka konkurrerande träd som kan bidra till ett tillskott av död ved. Ung gran kan till stor utsträckning hållas efter genom tidig röjning. I övrigt bör området lämnas orört. Spara all död ved.

Avd.6

Före detta öppen inägomark som idag är bevuxen med 50-60 årig tall, björk enstaka asp, sälk, ek och al. I nordsluttningen i söder dominerar gran, tall med inslag av asp, björk och enstaka hassel. Frekvensen död ved är sparsam. Ett kraftigt dike avvattnar området och mynnar ut mot Guldbodasjöns strand i öster. Skogen bör gallras för att gynna dimensions- och kronutvecklingen bättre. På lågmarken bör huvudstammar av tall och lövträd gynnas. I nordsluttningen bör trängda lövträd frihuggas men här kan även äldre granar gynnas. I slänten bör död ved sparas. En stig leder genom området. Här finns också en kraftledning.

Avd.7

Strandnära sumpskogsområde som Skogsstyrelsen bedömt som naturvärdesobjekt (obj.nr 9I 8g 01). Se bifogad objektbeskrivning. Målet bör vara att behålla den orörda karaktären och skapa kontinuitet av gammal skog och död ved. För att behålla lövträdsdominansen kan det vara lämpligt att hålla efter ung gran genom röjning i den västra delen. I övrigt inga behov av åtgärder.

Avd.8

En nordsluttning med gammal barrblandskog och enstaka inslag av olika lövträd. Skogsstyrelsen har bedömt området som naturvärdesobjekt (obj.nr 9I 8g 02). Se bifogad objektbeskrivning. Naturvärdena är knutna till gammal skog med tämligen orörd karaktär och inslag av död ved. Målet bör vara att behålla den orörda karaktären och skapa kontinuitet av gammal skog och död ved. En naturvårdande åtgärd kan vara att gynna enstaka trängda tallar och lövträd genom att successivt ringbarka enstaka konkurrerande träd. Åtgärden är positiv för att gynna tillväxten och överlevnaden av konkurrenskänsliga lövträd och gammal tall. Det är också positivt för att öka tillskottet av död ved. I övrigt bör skogen lämnas orörd.

Avd.9

Gammal grov talldominerad skog mot stranden vid Bergvik. Delvis inslag av gammal björk och underväxt av yngre gran och delvis rönn. Området har vissa naturkvaliteter som är knutna till de gamla tallarna och björkarna. En positiv åtgärd är att fortsätta med den frihuggning av tallar och björkar som tidigare är påbörjad. Avverka gärna större delen av den yngre granunderväxten. Flera hotklassade insekter bl.a. reliktböck är beroende av gamla grovbarkiga solexponerade tallar för sin existens.

Avd.10

Litet bestånd av gammal hassel i anslutning till en småblockig sydsluttning utmed vägen sydväst om Bergvik. Området betingar vissa naturvärden som är knutna till kontinuitet av gammal hassel. Många ovanliga och hotklassade arter är knutna till gammal hassel. Det lilla hasselområdet är väl uppröjt. Målet bör vara att behålla kontinuiteten av gammal hassel. Det är även viktigt

att spara döda grenar av hassel. Därför bör döda grenar ej röjas bort i hasselbuketterna. För närvarande inga behov av åtgärder i området.

Avd.11

Gammal talldominerad skog i anslutning till delvis sandig- grusig mark vid Örnsand. Delvis inslag av olikåldrig gran och gammal björk. Frekvensen död ved är mycket sparsam. Området betingar vissa naturkvaliteter som är knutna till gammal barrskog i kombination med sandig mark. Många krävande och hotklassade marksvampar är knutna till denna skogsmiljö. Observerade arter är gammelgranslav och kläckhåll av granbarkgnagare. Målet bör vara att behålla kontinuiteten av gammal barrskog med inslag av gammal björk. En naturvårdande åtgärd är att frihugga trängda huvudstammar av tall och björk. Spara även visst inslag av gammal gran.

Avd.12

Ett område likt föregående, beläget utmed stranden mellan Örnsand och Majas udd. Trädsiktet domineras av gammal tall med enstaka inslag av ek, sälj gammal björk och yngre gran. Frekvensen död ved är mycket sparsam. Naturvärdena är även här knutna till gammal barrskog i kombination med sandig- grusig mark. Målet bör vara att behålla kontinuiteten av gammal barrdominerad skog. En naturvårdande åtgärd är att frihugga huvudstammar av tall och enstaka lövträd. Spara enstaka gammal gran, i övrigt kan en stor del av yngre konkurrerande gran avverkas.

Avd.13

Gammal grandominerad skog i anslutning till dalgång mellan angränsande bergbranter. Delvis inslag av gammal tall samt enstaka asp, björk, sälj och al. Buskskiktet är svagt utvecklat av enstaka hassel. Enstaka inslag av död ved i form av torrträd, lågor, och högstubbar av gran. Området betingar vissa naturvärden knutna till gammal gran och död ved. Observerade arter är granticka, gammelgranslav, skriftlav, svarta vinbär och kläckhåll av granbarkgnagare. Skall naturvärdena bevaras och förstärkas bör målet vara att skapa kontinuitet av gammal blandskog med inslag av död ved. En naturvårdande åtgärd kan vara att avverka enstaka yngre gran för att gynna trängda tallar, lövträd och enstaka hassel, främst i södra delen mot angränsande väg.

Avd.14

Äldre björk och aspdominerad skog i anslutning till öppen gräsmark och bollplaner. Enstaka gamla rötskadade aspar med uthackade bohål. Målet bör vara att behålla en lundartad miljö med blandade lövträdslag. Spara alla träd med bohål. För att gynna dimensions- och kronutveckling är det lämpligt att frihugga trängda huvudstammar av olika lövträdslag.

Avd.15

Kantzonen med olika lövträd och delvis tall. Området är beläget väster om föregående bestånd och gränsar även det mot den öppna gräsmarken och

bollplanerna. Bland lövträden finns enstaka inslag av apel, fågelbär och sälg. I södra delen finns ett litet slånsnår som bör gynnas genom att avverka beskuggande triviallövträd. Målet bör vara att skapa en lövdominerad blandskog. En naturvårdande åtgärd är att frihugga trängda huvudstammar av främst olika lövträd.

Vid fältbesöket blev jag påvisad en intressant växtplats för den i våra trakter sällsynta växten murgröna. Den växer på marken och slingrar sig upp i en klen gran och två ganska klena aspar nära en ledning och tomtgränsen vid fastigheten Guldboda 2:6. Växtplatsens koordinater är 6540 169- 1629 699. Eftersom murgrönan är sällsynt och skyddsvärd är det positivt att värna om växtplatsen och om möjligt bevara träden som den slingrar sig upp i.

Jag vill även passa på att informera om vad begreppen Nyckelbiotop och Naturvärdesobjekt innebär. Skogsstyrelsen har fått regeringens uppdrag att inventera nyckelbiotoper på skogsmark. Inventeringen har pågått sedan 1992. Med nyckelbiotop avses ett område med höga naturvärden där man finner eller kan förväntas finna s.k. rödlistade arter. Med rödlistade arter menas akut hotade, starkt hotade, sårbara eller missgynnade djur och växter.

Med objekt med naturvärden avses områden som har högre naturvärden än normalt, men som ännu inte klassats som nyckelbiotop. Det är en potentiell framtida nyckelbiotop.

Enligt 12 kapitlet 6§ Miljöbalken **skall samråd** äga rum innan man påbörjar ett arbetsföretag som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön. Exempel på sådana arbetsföretag är åtgärder i nyckelbiotoper. När det gäller skogliga arbetsföretag skall samråd ske med Skogsstyrelsen.

Nyckelbiotoper kan normalt inte skötas på samma sätt som vanlig skogsmark om de ovanliga växterna och djuren skall kunna överleva. En anpassad skötsel är ibland möjlig men ofta bör hela eller delar av området lämnas orört för att naturvärdena skall bevaras. Även mindre arbetsföretag såsom röjning eller gallring kan ändra naturmiljön på ett sådant sätt att samråd krävs. Det är därför troligt att varje arbetsföretag som berör området är samrådspliktigt. Om Ni har för avsikt att utföra någon form av åtgärd i eller i anslutning till en nyckelbiotop eller objekt med naturvärden är vi tacksamma om Ni i god tid före åtgärden kontaktar Skogsstyrelsen.

Sammanfattning:

Detta skötselförslag är ett råd från Skogsstyrelsen om hur de numrerade och beskrivna delområdena kan skötas utifrån skogens naturkvaliteter. Det finns inget juridiskt bindande med tanke på skogsvårdslagen eller miljöbalken, utan det är endast ett skötselförslag som gynnar skogens befintliga naturvärden. Men vi har även tagit hänsyn till en trevlig och estetisk landskapsbild.

Den övervägande skogen domineras av gammal tallskog. Det finns några områden med gammal grandominerad skog med ganska orörd karaktär. Det finns också några sumpskogsområden med äldre lövdominerad skog.

Generellt kan sägas att talldominerad skog bör skötas genom successiva åtgärder, om man vill behålla en talldominerad skog. Lämnas den utan åtgärder kommer den på lång sikt att övergå till en mer grandominerad skog. Den grandominerade skogen kan däremot gärna lämnas utan skogliga åtgärder om man vill behålla eller förstärka skogens naturvärden. Eftersom gammal granskog ofta blir rötskadad och därför avverkas blir det allt mer ovanligt med riktigt gamla granskogar utan skogligt kontinuitetsbrott. Många krävande och hotklassade arter är beroende av gammal rötskadad gran och död ved i olika nedbrytningsstadier för sin existens. De lövträdsdominerade sumpskogsområdena kan behöva en viss skötsel i form av avveckling av konkurrerande gran. Men i övrigt är det positivt med en naturlig dynamik utan mänsklig påverkan. När det gäller ädellövträd är det positivt att frihugga dessa från konkurrerande träd eftersom de är mer ljuskrävande. För att öka naturkvaliteterna är det positivt att spara död ved, eftersom det oftast är en bristvara. Många tycker att det ser skräpigt ut med döda torra stående eller omkullfallna träd. Men blir man informerad om den död vedens värde och betydelse för många hotklassade arters överlevnad kan det vara betydligt lättare att acceptera ett lite "skräpigare" intryck.

Beträffande notering av olika arter i vissa av ovan beskrivna avdelningar är det s.k. signalarter som används i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. En signalart är en art som indikerar att det ofta finns andra intressanta och hotklassade arter i området. De arter jag noterat är således signalarter.

På Skogsstyrelsens vägnar

Bo Törnquist

Skogskonsulent

Bilaga

Karta med markerat läge för de olika avdelningsbeskrivningarna och de registrerade naturvärdesobjekten.

Objektbeskrivningar för de registrerade naturvärdesobjekten.